

«Ұшқыр ой алаңы» оқушылардың республикалық дебаттық турнирін өткізу ережелері

1. Жалпы ережелер

1. Білім беру ұйымдарының білім алушылары арасында республикалық дебат турнирін (бұдан әрі – Турнир) өткізу ережелері Турнирдің мақсатын, міндеттерін, өткізу және қаржыландыру тәртібін анықтайды.

2. Ережеде қолданылатын ұғымдар:

1) бэллет – ойын қорытындылары жазылған төреші парағы;

2) кейс – шешімді талап ететін нақты фактілерге негізделген мәселелік жағдайдың сипаттамасы;

3) ребатл – қарсыластың сөздерін теріске шығару, қарсы аргументтер мен фактілер келтіру;

4) резолюция – дебаттағы пікірталас мәселелерінің негізгі тақырыптары;

5) тайм-кипер – бұл спикерлердің сөз сөйлеу уақытын белгілей отырып, ойын ережесінің сақталуын қадағалайтын адам;

6) флоушит – ойын барысында ойыншылардың ақпаратын толтыратын төреші парағы.

3. Турнирдің мақсаты:

Білім алушылардың бойында азаматтық ұстанымды, өзінің және қоғам алдында өз іс-әрекеттері үшін жауапкершілікті қалыптастыру, елде байқалатын өзекті жағдайларды талдау және жариялы талқылау арқылы шығармашылық және сыни ойлау қабілетін дамыту.

4. Турнирдің міндеттері:

1) жалпы мәдени ой-өрісін кеңейту, білім беру ұйымдары білім алушыларының арасында академиялық білім деңгейін көтеру, шешендік сөйлеу өнері дағдыларын және және сендіру әдістерін қалыптастыру, зияткерлік, шығармашылық қабілеттерін, зерттеу, ұйымдастыру дағдыларын, коммуникативтік біліктерін дамыту;

2) қазақстандық қоғамда орын алған өзекті мәселелі жағдайларды талдау мен көпшілік алдында талқылау арқылы білім алушылардың позитивті, сыни ойлауын, жүйелі талдау дағдыларын, өз көзқарастарын, нақты мәселелерді шешу жолдары мен тетіктерін табу, дәлелдеме жасау өнерін қалыптастыру, парламенттік мәдениет элементтерін дамыту;

3) білім алушылардың демократиялық қоғамдағы азаматтық көзқарастары мен өмір сүру дағдыларын қалыптастыру, отансүйгіштік сезімін тәрбиелеу, туған өлкенің, елдің мәселелерін талқылау және шешудегі жауапкершілік, қатысушылық сезімін қалыптастыру;

4) педагогтерді балалар мен жастарды өзекті қоғамдық саяси тақырыптарды талқылауға тарту, азаматтық көзқарастарын дамыту және конструктивті диалог пен пікірталасты жүргізу мәдениетін қалыптастыру жұмыстарын жандандыру;

5) оқушылар мен студенттер арасында интеллектуалды жарыстар мен конструктивті пікірталастарды насихаттау, дебаттық клубтар мен педагогтер арасында тәжірибе алмасуға ықпал ету.

5. Турнир **қашықтық форматында** өткізіледі.

6. Турнир ұйымдастырушылары турнирдің ұйымдастыру комитеті мен қазылар алқасының құрамын қалыптастырады.

2. Турнирді өткізу уақыты мен орны

7. Турнирдің Республикалық кезеңі **2021 жылғы 23-26 ақпанда** өткізіледі.

8. Турнирге қатысу үшін облыстар, Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалалары білім басқармалары басшыларының қолы қойылған өтінімдер 1-қосымшаға сәйкес **2021 жылғы 1 ақпанға** дейін Турнир ұйымдастырушыларына жіберіледі.

9. Өтінімге қоса мыналар тіркеледі:

1) қатысушылар туралы мәліметтер (Т.А.Ж., туған жылы, сыныбы, оқу орны және білім беру ұйымының мекен-жайы, телефоны, топ жетекшісінің Т.А.Ж., жұмыс орны, лауазымы, ұялы телефондары);

2) қатысушылардың және топ жетекшілерінің жеке басын куәландыратын құжаттардың көшірмелері.

3. Турнирге қатысушылар

10. Турнир екі кезеңде өткізіледі:

1) **бірінші кезең (іріктеу) – өңірлік турнир:**

мектепішілік Турнир;

аудандық (қалалық) Турнир;

облыстық Турнир;

2) екінші кезең – **республикалық турнир.**

11. Мектеп оқушылары Турнирінің өңірлік (іріктеу) кезеңдерін өткізу уақыты мен орны аудандық (қалалық) білім бөлімдерінің және облыстық, Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары басшыларының бұйрығымен реттеледі.

12. Мектепішілік Турнирлердің қорытындысы бойынша жоғары балл жинаған командалар аудандық (қалалық) турнирлерге қатысады. Облыстық турнирлерге аудандық (қалалық) турнирлердің жеңімпаздары қатысады.

13. Мектеп оқушыларының республикалық Турниріне облыстық, Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалалары Турнир кезеңдерінің жеңімпаздары – жалпы орта білім беру ұйымдары **8-11 сыныптарының білім алушылары** қатысады.

14. Республикалық Турнирге қатысушылардың саны: **119 адам** (әр өңірден **7 қатысушыдан** құралған команда: оның ішінде **6 білім алушы + 1 жетекші** (команда жаттықтырушысы). 2 қатысушыдан 3 команда, **командалардың қатысу тілі - қазақ және орыс тілдерінде міндетті түрде**, үшінші команданың тілі - **команданың** қалауы бойынша.

15. Карантин кезіндегі турнирдің өңірлік кезеңдері санитариялық-эпидемиологиялық қауіпсіздік нормаларын, дезинфекциялау, кварцтау, желдету режимін сақтай отырып, адамдардың жаппай жиналуына жол бермей жүргізіледі.

4. Турнирді өткізу шарты және тәртібі

16. Турнирдің өңірлік кезеңдерін өткізу бойынша ұйымдастыру комитеттері Турнирді өткізу шарты мен тәртібін өз бетінше анықтайды.

17. Турнирдің барлық кезеңдері американдық парламенттік формат (АПФ) бойынша өткізіледі (2-қосымша).

18. Турнир екі айналымда өткізіледі. Бірінші айналым – іріктеу раундтары. Екінші айналым – негізгі ойындар: ширек финал, жартылай финал және финал.

Бірінші күні іріктеу ойындары 4 раундтан тұрады. Әр раундқа бір қарар беріледі. Іріктеу ойындарында қарсылас командалар жеребе бойынша іріктеледі. Сол командалар іріктеу кезеңінде бір рет кездеседі.

Іріктеу ойындарының төртінші раунды аяқталғаннан кейін негізгі ойындарға дайындық жүргізіледі. Ол үшін әр команданың төрт раундтағы нәтижелері жазылады, ұпайлардың жалпы саны есептеледі және пікірталасқа қатысушылардың әрқайсының дәрежелері оларды қосу арқылы анықталады. Жалпы нәтижесі жиынтық ведомосіне енгізіледі. Іріктеу ойындарының нәтижелері жарияланғаннан кейін ширек финалға шыққан командалар анықталады. Ширек финалға әр тіл тобы бойынша іріктеу кезеңінің жеңімпаздары шығады.

Ширек Финалда командаларға бір қарар беріледі. Ширек финалдың қорытындысы бойынша жартылай финалға әр тіл лигасы бойынша жеңімпаз командалар шығады. Жартылай финалдың жеңімпаздары финалда кездеседі.

19. Командалар саны тақ келген жағдайда, жеребе бойынша бір команда «демалады». Өткізілген раунд үшін демалушы команда командалық балл мен орташа спикерлік балды автоматты түрде алады.

20. Төрешілікті дебаттық клубтардың тәжірибелі дебатерлері қатарынан төрешілер алқасы жүзеге асырады. Төрешілер алқасы ойынды үзуге айрықша құқығы бар турнирдің Бас төрешісін тандайды. Турнирдің Бас төрешісінің дебат нәтижелеріне қатысты шешімі қалған төрешілердің нәтижелерімен бірдей ескеріледі. Турнир кестесін Бас төреші жасайды.

21. Турнирдің Бас төрешісінің қарауы бойынша әр раунд үшін төрешілер алқасы үш адамнан құрылады. Ширек финалда, жартылай финалда және финалда дебатты үш - бес төреші бағалайды.

Олардың бірі бас төреші болып тағайындалады, ол Ережеге сәйкес пікірсайысқа қатысушыларды сахнаға шақырады, наразылық туралы мәлімдемелерді қарайды, спикерлерге өз орындарын алуға шақырады және бір тайм-киперді тағайындайды. Тайм-кипер дебатқа қатысушылардың сөз сөйлеуге бөлінген уақытты қалай басқаратынын қадағалайды.

22. Тайм-кипердің міндеттері:

презентациялық немесе конструктивті сөйлеудің бірінші минуты өткеннен кейін және оның аяқталуына бір минут қалғанда үстелді ұрып тоқтату, тиісінше сөйлеушіге сұрақтар қою немесе түсініктемелер беру мүмкіндігінің пайда болуы/жоғалуы туралы сигнал беру;

сөз сөйлеушілерге олардың қанша минут өнер көрсетіп жатқанын / сөйлеуге қанша уақыт қалғанын (саусақпен немесе белгімен) көрсетеді. Бұл мәселелер туралы ойынды бастамас бұрын пікірсайысшылардың өздерімен келіскен дұрыс;

үстелді екі рет ұру арқылы сөз сөйлеуші қатысушының сөзіне бөлінген уақыт өткені туралы белгі береді;

егер қатысушы уақыт лимитінен 30 секундтан асып кетсе, төрешіге хабарлайды. Төреші оның репликаларын жазуды тоқтатады және сөйлеушіні сөзін аяқтауға және өз орнына орналасуына шақырады;

әрбір сөз сөйлеу аяқталғаннан кейін төрешілерге жаңа ғана сөз сөйлеген пікірсайысшылардың сөзіне бөлінген уақыт лимитінен қаншалықты минут асып кеткенін/толық пайдаланылмағанын хабарлайды.

Төрешілер алқасының бір өкілі телефон камерасына бейнетүсірілім жүргізеді. Турнир қашықтық форматында өткізілсе, бейнежазба жүргізіледі.

23. Бас төреші раунд 15 минуттан кейін басталатынын хабарлайды. Барлығы тақтаға қарап отырады. Экранда раундтың қарары көрсетіледі. Хабарландырудан кейін ойыншылар қарарды түсініп, істі ойластырып, жақсы дәлелдер дайындауы керек, басқа командалар не айтатынын болжап, бәрін біртұтас етіп біріктіруі керек.

24. Ойыншылар үшін ақпараттың жалғыз көзі – серіктесі және өздерімен бірге әкелген кез-келген жазбаша материалдар. Ойын барысында интернеттен ақпарат іздеуге және жалпы электронды құрылғыларды пайдалануға рұқсат берілмейді.

25. Турнир кезінде әр төреші балл мен түсініктемелерді бағалау парағына (ballet) енгізеді (3-қосымша). Төреші раундтың жалғыз және өкілетті төрешісі және оның шешімі түпкілікті болып табылады.

Егер турнирде төрешілер алқасы 3 төрешіден құралса, бұл жағдайда олар өз шешімдерін 15 минут ішінде бір-бірімен талқылайды, ал төрешілердің көпшілігі дауыс берген командаға жеңіс беріледі.

Пікірсайыстар аяқталғаннан кейін төреші алқалары пікірсайыстарға жалпы баға беруге, қабылданған шешімді түсіндіруге және жақсарту қажет болатын сәттерді көрсетуге міндетті.

26. Төрешілік өлшемдері:

- 1) өзектілігі;
- 2) дәлелденуі;

3) маңыздылығы;

4) шынайылығы.

27. Жеңімпаздар мен жүлдегерлер командалық және спикерлердің жеке сынақтарында анықталады. Жеке раундта жеңіс үшін команда 1 ұпай, жеңіліс үшін – 0 ұпай алады.

Спикерлік сөз сөйлеулер 1-ден 30-ға дейін балдық жүйемен бағаланады.

Балл саны бойынша әр жас санатында тіл тобында Турнирдің үздік спикерлері анықталады.

28. Турнирдің қашықтық форматы ZOOM платформасында Бас төреші жеребе тастау арқылы командалардың сөз сөйлеу тәртібін, турнирді өткізу регламентін, сессия залдарының санын айқындайды, командалар мен қазылар алқасы мүшелерін сессия залдары (шағын конференциялар) бойынша бөледі, қарарды раунд басталғанға дейін 15 минут бұрын жариялайды.

29. Турнир ұйымдастырушылары мен Бас төреші сессия залдарында ойын барысын бақылайды. Әр тур аяқталғаннан кейін Бас төреші командаларды келесі турға бөледі, қарарларды жариялайды және қатысушыларды бір сессия залынан екіншісіне ауыстырады.

30. Төрешілердің шешімі жарияланғаннан кейін командалар келесі ойындарда ескерілетін кері байланыс қалдыра алады.

5. Қатысушыларды марапаттау

31. Турнирдің қорытындысы бойынша әділ қазылар алқасының мүшелері жеңімпаздарды анықтайды. Жеңімпаздар I, II, III дәрежедегі дипломдармен және сыйлықтармен, ал жеңімпаздардың команда жаттықтырушылары алғыс хаттармен марапатталады. Турнирдің барлық қатысушыларына сертификаттар беріледі.

Турнирде үздік қатысушылар қосымша «Үздік спикер», «Үздік оратор», «Дебаттық креатив», «Ең сенімді ойыншы», «Ең білімді ойыншы», «Ең тапқыр ойыншы», «Ең мақсатты ойыншы» номинациялар бойынша дипломдармен марапатталады.

32. Турнирдің қашықтық форматында сыйлық жеңімпазға өтінімде көрсетілген мекенжай бойынша Қазпочта арқылы табыс етілгені туралы хабарламамен жіберіледі. Сыйлықты алғаны туралы қабылдау – тапсыру актісі сыйлықпен бірге қоса беріледі.

Алушы сыйлықты алғаннан кейін қабылдау – тапсыру актісіне қол қойып, Т.А.Ә. және телефонын көрсетіп, сыйлықты алғаны туралы құжаттың сканерленген нұсқасын, жеңімпаздың сыйлықпен түскен фотосын ұйымдастырушының электронды поштасына жібереді.

33. Турнирдің қашықтық форматында жеңімпаздардың дипломдары, олардың команда жаттықтырушыларына алғыс хаттардың және қатысушыларға сертификаттардың электронды нұсқалары www.ziyatker.org сайтында <https://www.ziyatker.org/riza> сілтеме арқылы автоматты түрде жүктеу мүмкіндігімен орналастырылады.

6. Турнирді қаржыландыру

34. Аудандық (қалалық), облыстық, Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларының турнир кезеңдерін жергілікті атқарушы органдар қаржыландырады.

35. Турнирдің республикалық кезеңі Тапсырыс берушінің қаражаты есебінен қаржыландырылады.

Ережеге 1-қосымша

Республикалық турнирге қатысу туралы өтінім

№ р/с	Қатысушының аты-жөні (толық)	Қатысушының туған күні	Тұратын мекен-жайы (облыс, қала, ауыл, көше, үй, пәтер номері, телефоны)	Білім беру ұйымы, сыныбы	Оқу тұлғасы	Команда аталуы	Жаттықтырушының аты-жөні (толық), байланыс телефондары

«Ұшқыр ой алаңы» турнирінің аудандық және облыстық кезеңдеріне арналған тақырыптар тізімі

1. Бұл палата Қазақстандық мектептерде бірінші сыныптан бастап үштілділік саясатты қолдайды.

2. Бұл палата балалардың әлеуметтік желілерге қолжетімділігіне (кіруіне) ата-аналардың бақылауына мүмкіндік береді.

3. Бұл палата өтірік айта алмайтын әлем қазіргі әлемге қарағанда жақсырақ деп есептейді

4. Бұл палата науқастар ауыр індетке шалдыққан кезде, дәрігерлер диагнозды жасырмау керек деп есептейді

5. Бұл палата тұрмыстық зорлық-зомбылық бойынша істерде жәбірленушіге арызды қайтарып алуға тыйым салады

6. Бұл палата компаниялар экологиялық зиян туғызған жағдайда шығыннан бөлек артық салық төлеу керек деп есептейді

7. Бұл палата 5 ересек адамның өмірін 10 жылға ұзартудың орнына 1 баланың өмірін сақтап қалуды қолдайды. Инфослайд: 100 долларға Африкадағы бір баланың өмірін құтқаруға болады немесе қатерлі ісікке шалдыққан 5 адамның өмірін 10 жылға ұзартуға болады

8. Бұл палата корпорацияларға тек олар орналасқан аумақ халқының көпшілігінің келісімен ғана пайдалы қазбаларды өндіруге рұқсат береді

9. Бұл палата ғалымдар экологиялық апаттардың салдарын асыра сілтеп көрсету керек деп есептейді

10. Бұл палата инклюзивті білім беруді қолдайды

11. Бұл палата ақысыз тағылымдамаларға тыйым салады

12. Бұл палата «жайлылық аймағынан шығу» («выйти из зоны комфорта») идеясын қолдайды. Инфослайд: Жайлылық аймағы дегеніміз адамның өзін қауіпсіздікте және сенімді сезінетін тіршілік кеңістігінің бөлігі

13. Бұл палата жеке меншік мектептерді жабады

14. Бұл палата болашақта тұрақты мансап құруға және табыс табуға кедергі болса да, ата-аналар балаларын өздеріне ұнайтын іспен айналысуға ынталандыру керек деп есептейді

15. Бұл палата күшті жасанды интеллекттің дамуы пайдасына қарағанда зияны көбірек деп есептейді. Инфослайд: Күшті жасанды интеллект дегеніміз – адамдармен бірдей немесе одан да көп мүмкіндіктерге ие жасанды интеллект, оған ойлау, тәуелсіз шешімдер қабылдау және мақсаттарды қою сияқты қабілеттер жатады

16. Бұл палата адам қайтыс болғаннан кейінгі донорлықты қолдайды

17. Бұл палата қашықтан оқу жүйесінің зиянынан пайдасы көбірек деп есептейді

18. Бұл палата отбасылық жұптардың балалы болу мүмкіндігі белгілі бір экономикалық тұрақтылыққа жеткенге дейін шектелуі керек деп есептейді

19. Бұл палата педагогтардың жалақысын білім алушылардың кері байланысы негізінде бекітеді

20. Бұл палата 100% мұрагерлік салығын енгізеді.

Ережеге 2-қосымша

Американдық парламенттік формат

Америкалық парламенттік формат (АПФ) – бұл *Парламенттік* тұрпаттағы дәйектердің, тапқырлықтың және риторикалық қасиеттердің сайысы. Әрқайсысы екі ойыншыдан тұратын екі команда – *Үкімет* пен *Оппозиция* қаралуға ұсынылған *қарарды* талқылайды. Әр раундқа жаңа *қарар*

таңдап алынады. Пікірсайыс барысын Палата Спикері басқарады, сонымен бірге сайыстың төрешісі қызметін атқарады. Егер раундта бірнеше адам төрешілік етсе, онда олардың арасынан бір Палата Спикері таңдап алынады. Американдық парламенттік формат дәл зерттеу мен дәлелдер жинауға емес, тез сыни ойлауға, логикалық ойлауға және сараптамалық талдауға негізделген.

Қарар – дебаттардың тақырыбы. Пікірсайыстардағы пікірталас мәселелерінің негізгі тақырыптары – бұл Қазақстан Республикасының тұрақтылығы мен гүлденуі, бұл әрбір азаматтың елдің серпінді дамуына жеке қатысуы, қоғам игілігі үшін жұмыс істеуге деген ықыласы мен қабілеті, туған ел игілігі үшін балалар мен жастардың шығармашылық және ғылыми әлеуетін іске асыру, Қазақстанның дәстүрлерін сақтау және мәдени мұрасын көбейту.

Спикер және оның сөзі:

Премьер-министрдің (ПМ) конструктивті сөзі - 7 минут:

бірінші спикер пікірталастың анықтамасын (немесе моделін / механизмін) белгілейді, олар оппозиция командасына пікірталасқа қолайлы орын беру үшін тақырыптың қарапайым мағынасына жақын болуы керек;

өзінің кейсін нақты және айқын таныстырады;

кейсті бірнеше тәуелсіз дәлелдер көмегімен қолдайды.

Оппозиция көшбасшысының конструктивті сөзі (ОК) – 8 минут.

үкіметтің механизміне, анықтамасына, қалыптасқан жағдайына қарсы шығуы мүмкін, бірақ сіздің механизміңіздің, анықтамаңыздың, қалыптасқан жағдайдың шын мәнінде сәйкес келетінін анықтап түсіндіру қажет;

үкіметтің дәйектерін терістейді;

өзінің кейсін нақты және айқын таныстырады;

кейсті бірнеше тәуелсіз дәлелдер көмегімен қолдайды.

Премьер-министр орынбасарының конструктивті сөзі (ПМО) – 8 минут:

оппозицияға шабуыл жасайды;

үкімет кейсін нығайтады;

жаңа дәлелдер келтіре алмайды.

Оппозиция көшбасшысы орынбасарының конструктивті сөзі (ОКО) – 8 минут:

үкімет мүшесіне қарсы;

үкімет кейсін нығайтады;

жаңа дәлелдер келтіре алмайды.

Парламенттен сөз сөйлеу (әр адамға сөз сөйлеуге 1 минут, 3 көрерменнен артық емес, әр парламентарий екі позицияға дв қатысы жоқ өзінің субъективті пікірін білдіреді);

Оппозиция Лидерінің сараптамасы (ОЛ) – 4 минут (жаңа дәйектерге және ребатлға тыйым салынған):

пікірталастың негізгі тақырыптарын айтып шығады;

оппонентке қатысты өз кейсінің айқын артықшылығын көрсетеді;

көзқарастар қақтығысының нақты көріністерін береді (дихотомия);

қорытынды шығарады.

Премьер-министрдің (ПМ) талдауы – 5 минут (1 мин. ребатл, 4 мин.

сараптама, жаңа дәйектерге тыйым салынған);

раундтың қорытындысын шығарады;

раундтың негізгі және сыни кезеңдерін айтады;

оппонентке қатысты өз кейсінің айқын артықшылығын көрсетеді;

көзқарастар қақтығысының нақты көріністерін береді (дихотомия);

қорытынды шығарады.

Турнирдің қарары. Келтірілген қарар бойынша команда міндетті түрде өзінің кейсін Американдық парламенттік форматына (АПФ) сәйкес дайындау қажет.

Дәйектеме және сараптама. Бұл – парламенттік дебаттың іргетасы. Тұжырымдар мен эмоцияға ғана жүгінетін топтан, тізбектелген, логикалық сараптама жүргізген топ сенімді жеңіске жетеді. Дәйектер нақты, сенімді әрі қарсыластардың құндылықтарымен қақтығысты қамтамасыз ететіндей болуы керек.

Мазмұны. Парламенттік дебат фактілер мен статистикаға негізделмесе де, шынайы өмірден алынған мысалдар мен дәлелдерді білу Сіздің позицияңызды нығайту үшін әрдайым көмектеседі. Сізді сараптау міндетінен құтқаратын тірек ретінде дәлелдерді қолданудың қажеті жоқ, дегенмен олар абстрактілі дәйектемені күшейту үшін қызмет ете алады.

Терістеу. Белгілі бір мәселеде өз көзқарасыңызды білдіру жеткіліксіз, қарсыластардың дәйектеріне тікелей қарсы тұрғаныңызға және сәтті қарсы тұрғаныңызға көзіңізді жеткізіңіз. Тағы да, раундта автоматты түрде жеңу не жеңілу үшін ұмытылып кеткен дәйек жеткіліксіз (егер бұл ең маңызды дәйек болмаса), бірақ сіз жеңгіңіз келсе, мықты терістеудің мәні өте зор.

Сөз құрылымы. Төрешілер дәйектері нақты белгіленіп ұсынылған сөзді жоғары бағалайды. Дәйектеменің әр түрлі сызықтары нақты бөлініп тұруы тиіс. Мұны дәйектерге сілтеме жасау арқылы істеуге болады (не басқа да технологияларды қолдануға болады). Ребатлда раундтың ең маңызды тұстарын қысқа әрі мықты қозғап, детальдарға тым беріліп кетпегені жөн.

Сұрақтар. «Сұрақтарды» пайдаланған дебатер раунд бойы артықшылыққа ие болады. Өткір сұрақ қою мен оған тез әрі ұтымды жауап беру арқылы өзіңіздің суырып салма ойлау қабілетіңізді көрсетесіз, бұл қасиетті төрешілер жоғары бағалайды.

Топпен жұмыс. Дебатшылардан топтық жұмыс, бір-бірінің дәйектерін күшейту және раунд бойы философияны біртіндеп дамыту күтіледі. Өз әріптесіңізге қарама-қайшы келмеңіз, одан да ертерек енгізілген дәйекті кеңейтіп, өз әріптесіңізге мақсатқа жетуге көмектесіңіз.

Спикерлік ұпайлар.

Раундқа берілген бағамен қатар төреші әрбір спикерге 1 ден 30 ұпайға дейін «спикерлік ұпай» береді. Өзінің атына қарамастан спикерлік ұпайлар тек спикердің стилистикалық қабілетіне ғана байланысты емес. Дәлірек айтқанда, олар спикер көрсеткен дебаттың жалпы дәрежесін – дәйектеме, сараптама, терістеу стилі мен риторикасын қоса көрсетеді.

ТӨРЕШІ ПАРАҒЫ (АПФ)

Раунд № _____ Аудитория _____ Уақыт: _____

Қарар: БП _____

_____ Фракция _____
 Үкімет _____ Оппозиция _____

	А.Ж.Т	Балы		А.Ж.Т	Балы
ҮЛ	_____	_____	ОЛ	_____	_____
ҮС	_____	_____	ОС	_____	_____

Үкімет: жеке пікірлер	Оппозиция: жеке пікірлер

Негіздемелер:

- _____
- _____
- _____

Фракция жеңімпазы: фракция _____
 _____ үкімет/оппозиция

Төрешінің А.Ж.Т., қолы _____

ФЛОУШИТ

Премьер-Министр	Оппозиция лидері	Үкімет спикері	Оппозиция спикері	Оппозиция лидері
				Үкімет лидері